

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 26

12 юли 2016 г.

по жалба на Вероника Йорданова срещу публикация в електронното издание [БЛИЦ](#).
Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 12 юли 2016 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Александър Кашъмов

ЧЛЕНОВЕ: Бисера Занкова

Весислава Антонова

Гена Трайкова

Ивайло Цветков

Иван Бедров

Нели Огнянова

изслуша представяне на доклада на Бойко Василев по жалба с вх. № 03-022/04.05.2016 г. на Вероника Йорданова срещу публикация в електронното издание [БЛИЦ](#) със заглавие: “Мъртвопияни, нагли и агресивни роми се забихи с над 100 км/ч в буса, ремонтираше светофар в София”, която, според жалбоподателя, нарушава разпоредби на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

Жалбата, заведена с вх. № 03-022/04.05.2016 г., е допустима, предвид обстоятелствата, че е подадена в срок, отнася се до нарушение на Етичния кодекс на българските медии и съдържа всички необходими реквизити.

Във връзка с чл. 10, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика, е потърсено становище на медията. Отговор е получен на 18.05.2016 г.

II. ЖАЛБА

Жалбоподателят заявява, че заглавието и текстът на статията внушават етническа нетърпимост между гражданите на Република България, като цитира част от текста. Според Вероника Йорданова статията всява етническо напрежение, омраза и отчуждение от обществото, което може да доведе до големи конфликти между етносите. Статията насочва вниманието повече към етноса на извършителя, отколкото към самия проблем – и всява „панически страх“ у етническите българи към ромската общност. Г-жа Йорданова, като българска гражданка от ромски произход, се чувства засегната и обидена.

В жалбата се отправя искане към Комисията по журналистическа етика да постанови, че са допуснати нарушения на чл. 2.5.1. и 2.5.2. от Етичния кодекс.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

Чл. 2.5.1 Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация.

Чл. 2.5.2 Няма да посочваме расовата, религиозната, етническата принадлежност, сексуалната ориентация, умственото или физическото състояние, ако тези факти нямат съществено значение за смисъла на информацията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

Ответната страна е дала подробно становище. В него се казва:

Считаме, че в нея /статията/ няма нито един дискриминационен текст, нито такъв, който да всява етническо напрежение, омраза и отчуждение от обществото, което би могло да доведе до междуетнически конфликти. В публикацията е предаден разказът на жена, която е била очевидец на инцидента, а първите два абзаца не са дословни цитати от разказаното, защото, повлияна от видяното и в състоянието, в което се е намирала, тя едва ли е назовала лицата, които са го предизвикали с термина „роми“, възприет не само у нас, но и в световен мащаб, за обозначаване на лица от ромски произход, без в него да се влага обиден и/или дискриминационен смисъл, и/или каквото и да било друго негативно значение. Нещо повече, дори именно за да не бъде засегнато по никакъв начин достойнството на лицата с такъв произход, в публикацията е употребен терминът „роми“, а не са използвани други съществителни, с които в разговорната реч се назовават българите от ромски произход. Споменаването на етническата принадлежност на лицата, предизвикали инцидента, е направено единствено с цел те да бъдат разграничени от потърпевшите от него лица, които не са от ромски произход и защото това е един от съществените за смисъла на публикуваната информация факти.

Категорично не споделяме изложените в жалбата твърдения, че „статията насочва вниманието повече към етноса на извършителя, отколкото към самия проблем“ и че „материалът всява панически страх на етнически българи спрямо ромската общност“, защото те не се подкрепят по никакъв начин от съдържанието на публикацията и тя не внушава, нито подтиква към етническа нетърпимост и конфликти между гражданите на Република България.

В допълнение следва да бъде посочено, че на основание чл. 4, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.) е забранена всяка пряка и непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. По смисъла на чл. 4, ал. 2 от ЗЗДискр. „Пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирана или би било третирана друго лице при сравними сходни обстоятелства.“, а съгласно чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. „Непряка дискриминация е поставяне на лице на основата на признаците по ал.

1 в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица чрез привидно неутрална разпореда, критерий или практика, освен ако тази разпореда, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими.“ Във въпросната публикация, срещу която е подадена жалба до Националния съвет за журналистическа етика, няма нито по-неблагоприятно третиране, нито поставяне на лица в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица, основано на признак „етническа принадлежност“, т. е., не е налице нито пряка, нито непряка дискриминация срещу лицата, предизвикали инцидента. В публикацията не се съдържат също намеци и/или внушения за неравностойно третиране и/или положение на лица въз основа на тяхната етническа принадлежност, а при пълно спазване на правилата на журналистическата етика са описани накратко, но ярко конкретни факти и обстоятелства, с цел те да привлекат вниманието на потребителите на сайта.

Следователно, може да бъде направен обективен, обоснован и логически правилен извод, че не са нарушени нито разпоредбите на ЗЗДискр., нито разпоредбите на чл. 2.5.1. и чл. 2.5.2. от Етичния кодекс на българските медии, тъй като Информационна агенция „БЛИЦ“ не е публикувала материал, подбуждащ или насърчаващ омраза, насилие и/или каквато и да е форма на дискриминация, а посочването на етническа принадлежност в конкретната публикация има съществено значение за смисъла на информацията, което е изяснено по-горе.

Подадената от г-жа Вероника Йорданова жалба е неоснователна и абсолютно необоснована, поради което смятаме, че следва да бъде отхвърлена, а образуваното въз основа на нея производство да бъде прекратено, без каквито и да било неблагоприятни последици (даване на препоръки, отправяне на предупреждение или публично порицание) за Информационна агенция „БПИЦ“. Противното би означавало грубо погазване на конституционноустановените (в чл. 40, ал. 1) и гарантирани свобода на печата и другите средства за масова информация, както и на забраната за цензура, а също и ограничаване на независимостта на българските медии, на правото да се изразява мнение и то да се разпространява чрез слово - писмено или устно, чрез звук, изображение или по друг начин, закрепено в чл. 39, ал. 1 от Конституцията на Република България, и на правото да се търси, получава и разпространява информация, прогласено в чл. 41, ал. 1 от Конституцията.

V. ФАКТИ

Сайтът [БЛИЦ](#) е новинарски уеб портал с широко разпространение. На 18-ти април 2016 г. в 16:09 е публикувана статия, която, заради краткостта ѝ, може да бъде цитирана дословно:

„Мъртво пияни, нагли и агресивни роми се забихи с над 100 км/ч е буса, ремонтирал светофар в София

Мъртво пияни роми се возили в автомобила убиец, който блъсна работник, оправящ светофарната уредба на кръстовището на булевардите "Константин Величков" и "Сливница". Това разказа пред БЛИЦ служителка на денонощен магазин, която видяла кървавата катастрофа с очите си.

Както БЛИЦ съобщи преди всички, минути след полунощ стана катастрофа на кръстовището на булевардите "Сливница" и "Константин Величков". Лек автомобил се врязва в камион на

Центъра за градска мобилност, който вероятно е поправял един от светофарите. След удара колата спира в тревни площи.

"Летяха с над 100 км/ч и се забиха право в буса, който беше спрял, за да оправят светофара. Един работник се беше качил на вишка и при удара изхвърча. Лекарите казаха, че е починал на място. Другият мъж, който беше в буса, го откараха в болница", разказа очевидката.

"Ако не беше бусът, щяха да се забият право в магазина или в баничарницата до нас", споделя още жената, видяла с очите си зверската катастрофа.

Както само БЛИЦ съобщава, нагли, пияни и агресивни са били бабаитите, чиято кола блъсна и уби работник, оправящ светофарната уредба на кръстовището на булевардите "Константин Величков" и "Сливница".

VI. МОТИВИ

По чл. 2.5.1

Комисията намира, че публикацията не подбужда към насилие, омраза и дискриминация. Тя не съдържа призови за разправа, нито апелира към конкретни действия.

Във връзка с горното, Комисията не открива нарушение на чл. 2.5.1 Етичния кодекс.

По чл. 2.5.2

Комисията открива нарушение на Етичния кодекс в тази му част. Споменаването на думата "роми" в заглавието и материала няма съществено значение за смисъла на информацията. Случва се етнически българи също да шофират «мъртвопияни», да се държат нагло и агресивно на пътя, както и да причиняват пътни инциденти с фатални последици.

Ответната страна опитва да обоснове своето решение по три начина.

- 1. "Споменаването на етническата принадлежност е пререзказ на думите на жена "от денонощен магазин".** Но дори да приемем, че свидетелят, въпреки своята анонимност, съществува, в самото становище се признава, че не става дума за пряк цитат. Даже думата "роми", според медията, замества някаква друга, разговорна от нея. Комисията счита, че след като авторите са извършили това заместване, спокойно биха могли и да избегнат нарочното споменаване на етническата принадлежност на извършителите.
- 2. "Споменаването на етническата принадлежност помага на читателя да различи извършителите от потърпевшите".** Но тъкмо в това е смисълът на чл. 2.5.2. - извършителите да се различават от потърпевшите по деянието си, а не по етническата си или верска принадлежност.
- 3. Ответната страна цитира текстове от законодателството и Конституцията на Република България,** но същите нямат отношение към конкретния случай.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалбата на Вероника Йорданова срещу публикация в електронното издание [БЛИЦ](#) по повод статия "Мъртвопияни, нагли и агресивни роми се забихи с над 100 км/ч в буса, ремонтирах светофар в София" за **основателна** по отношение на нарушение на чл. 2.5.2. на Етичния кодекс на българските медии.

Председател на КЖЕ:

Александър Кашъмов

*Изпълнителен директор
на Фондация "НСЖЕ"*

Мехти Меликов